GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 198. *Vinerĭ 6 (18) Septemvre.* **1885.**

Braşovŭ, 5 (17) Septemvre 1885.

Ceea ce facŭ foile maghiare, mai alesŭ cele ardelene, aţîţândŭ mereu pe cetitorii lorŭ în contra poporului românŭ, e prea multŭ şi ce-i pré multŭ nu-i sănătosŭ.

Spre adeverirea acestei afirmărĭ suntemŭ în posiţiune de a aduce aḍĭ nisce probe próspete din cele mai bătătóre la ochĭ.

In numĕrulŭ de erĭ amŭ arătatŭ cu părere de rĕu, cum se aţîţă în colónele fóiei „Kolozsvári Közlöny" în contra studenţilorŭ românĭ dela universitatea din Clusiu şi a conducĕtorilorŭ lorŭ. Ar face bine acéstă fóiă — ḍiceamŭ erĭ — décă ea însăşĭ ar începe sĕ facă drumŭ bunei înţelegerĭ între tinerii românĭ şi maghiarĭ, ce pretinde că o doresce atâtŭ de multŭ, încetândŭ d'a mai aduce notiţe tendenţióse despre tinerimea română şi conducĕtorii ei.

Cumcă notiţa din cestiune a fóiei guvernamentale a fostŭ tendenţiósă, rĕutăciósă şi mincinósă, vine ea însăşĭ acum sĕ constate în numĕrul sĕu 213 dela 17 Septemvre. „Kolozsvári Közlöny" se vede constrânsŭ printr'o declarare a d-lui dr. Silaşi sĕ retragă totŭ ce a scrisŭ despre dênsulŭ, că ar fi ţinutŭ discursurĭ agitătóre într'o întrunire a studenţilorŭ românĭ ş. a., de órece d-lŭ Silaşi constată, că nicĭ n'a sciutŭ că în acea séră erau adunaţĭ studenţii românĭ la otelulŭ „Ungaria".

Ajunge însĕ că notiţa s'a adusŭ şi că 'şi-a ajunsŭ scopulŭ, d'a aţîţa pe cetitorii fóiei guvernamentale şi pe studenţii ungurĭ în contra tinerimei române şi a celorŭ ce se intereséză de dênsa Rectificarea de 3—5 rêndurĭ, ce apare 48 de óre după aceea, nu póte schimba mai nimicŭ din efectulŭ produsŭ de acea notiţă mincinósă,

Şi acestŭ casŭ este încă unulŭ din cele mai neînsemnate ce se repetă aprópe în fiecare ḍi, dér avemŭ nenumĕrate pilde, că ḍiariştii maghiarĭ şi raportorii lorŭ îşĭ iau refugiu la cele mai detestabile minciunĭ şi clevete, spre a stêrnì şi nutrì ura în contra poporului românŭ şi a causă bravilorŭ fii din sênulŭ sĕu cele mai marĭ neplăcerĭ şi durerĭ.

O notiţă asemenea plină de rĕutate, ce-o vedemu publicată într'unŭ numĕrŭ mai nou alŭ fóiei „Szekely Nemzet" din Sz. St. Georgĭ, are de scopŭ de a băgá în belele pe preotulŭ românŭ din Doboli de josŭ, tocmai aşa cum s'a întêmplatŭ nu de multŭ cu bravulŭ învĕţătorŭ românŭ din acéstă comună.

Se ḍice în notiţa memorată, că preotulŭ cu sentimente daco-române ar voì sĕ turbure pacea dintre locuitorii satului şi că de aceea ar fi ţinutŭ o predică credincioşilorŭ sĕi, carĭ, precum scimŭ, din nenorocire în cea mai mare parte au uitatŭ limba română trăindŭ totŭ între Sĕcui, o predică în care sĕ le fi ḍisŭ: „Voi sunteţĭ Valahĭ din creştetŭ până în tălpĭ. Vedeţĭ, cu Maghiarii trebue sĕ umblaţĭ ca cu purceii. Trebue sĕ-i giugiuliţĭ şi mângăiaţĭ până când intră în coteţulŭ de îngrăşatŭ, ér după ce s'au îngrăşatŭ bine, atuncĭ cuţitulŭ în gâtŭ."

Cu totŭ desgustulŭ ce-lŭ sêmţirămŭ cetindŭ aceste şire, despre carĭ suntemŭ convinşĭ că suntŭ o miserabilă scornitură, le-am reprodusŭ în traducere fidelă, ca sĕ véḍă lumea până unde merge mişelia unorŭ ómenĭ, carĭ şi-au alesŭ de problemă calumniarea şi înegrirea preoţilorŭ şi învĕţătorilorŭ românĭ cu orice mijlóce. Şi „Szekely Nemzet" este guvernamentalŭ şi décă amŭ voi sĕ facemŭ de aicĭ o deducţiune, amŭ trebui sĕ credemŭ, că guvernulŭ şi slugile lui şi-au pusŭ în cugetŭ anume ca sĕ facă cu neputinţă orĭ ce înţelegere între Românĭ şi Maghiarĭ.

Suntemŭ cu atâtŭ mai sigurĭ că notiţa fóiei sĕcuescĭ asupra preotului românŭ din Doboli este o tendenţiósă scornitură, cu câtŭ avemŭ înaintea nóstră unŭ casŭ precedentŭ cu învĕţătorulŭ din acelaşĭ satŭ.

Cetitorii noştri îşĭ aducŭ aminte de alarma ce a dat'o fóia sĕcuiască deunăḍile despre o pretinsă „revoluţiune valachă" în Doboli. In ce a constatatŭ acea revoluţiune? Notarulŭ de acolo, care e Ungurŭ, nu numai că se pórtă brutalŭ cu Românii carĭ au vr'o afacere ce cade în atribuţiile sale, ci are o deosebită metodă de a resolva afacerile împricinaţilorŭ; *pălmuirea.* Românii s'au plânsŭ învĕţătorului şi într'o ḍi pe când s'afla acesta cu alţĭ trei Românĭ într'o prăvălióră din Doboli stândŭ acolo de vorbă, asculta cum bieţii ómenĭ istoriséu ce au avutŭ sĕ sufere dela memoratulŭ funcţionarŭ, care e fórte eftinŭ la palme. Invĕţătorulŭ, mâhnitŭ până 'n sufletŭ, s'a esprimatŭ că pentru fiecare palmă ce o va da notarulŭ unui Românŭ va primi înapoi două dela dînsulŭ, dela învĕţătorulŭ.

Notarulŭ ascultase, din întêmplare, la uşa prăvăliei şi intrândŭ înăuntru cerù sémă învĕţătorului, care însĕ îi repetă hotărîrea ce a luat'o. Unŭ raportŭ fulminantŭ se trimise la Sepsi-St.-Georgy, că învĕţătorulŭ a „revoltatŭ" pe Valahii în contra Maghiarilorŭ. Spaima fù mare şi învĕţătorulŭ fù escortatŭ cu gendarmĭ la Sepsi-St.-Georgĭ şi arestatŭ, pentru ca a doua ḍi sĕ fiă eliberatŭ, neesistândŭ nicĭ unŭ motivŭ de deţinere. Afacerea însĕ nu e terminată, căcĭ după cum suntemŭ informaţĭ, voinicosulŭ funcţionarŭ alérgă sĕ scóţă din pămêntŭ mărturii, cărĭ sĕ facă deposiţiunĭ în contra învĕţătorului. De unde le va lua, nu scimŭ, destulŭ că asta a fostŭ „revoluţiune valahă," „agitaţiune," „dacoromânismŭ" şi mai scie Dumneḍeu ce.

Din cele de mai susŭ orĭ şi cine se póte convinge că în procederea foilorŭ maghiare faţă cu Românii cu carte este o metodă şi încă o metodă din cele mai mişelescĭ.

Nu scimŭ la ce sfêrşitŭ vorŭ sĕ ajungă foile unguresci cu aceste continue aţîţărĭ şi agitărĭ, dér scimŭ cu siguritate că la unŭ bunŭ sfêrşitŭ nu vorŭ ajunge.

SCIRILE ḌILEI.

De câtă libertate de întrunirĭ ne bucurămŭ în statulŭ ungarŭ, ne dovedesce şi următorulŭ casŭ, care a produsŭ mare sensaţiune: Adunarea generală a fondului religionarŭ şi stipendiarŭ alŭ Năsĕudului era convocată pe ḍiua de 31 Augustŭ la Năsĕudŭ, se înţelege că şi fişpanulŭ Banfi-paşa ca comisarŭ alŭ guvernului. Se vede însĕ că paşei nu i-a venitŭ la socotélă, căcĭ printr'o scrisóre încunosciinţă comisiunea adunării, că acésta numai la 6 Septemve se póte ţinea. Şi paşa nu uită sĕ trimétă la 30 Augustŭ unŭ gendarmŭ din Bistriţa la Năsĕudŭ cu însărcinarea, ca sĕ nu lase pe nimenea în localulŭ adunării şi pe orĭ-care s'ar opune sĕ-lŭ aresteze şi sĕ-lŭ escorteze la elŭ. Ce n'ar da Sultanulŭ pe unŭ aşa „giuvaerŭ" de funcţionarŭ!

»Patrioţii« au pusŭ ochii pe preoţii nostri şi, ca sĕ'i dea pe mâna tribunalului, împrăştie diferite sgomote, care de care mai ciudate. Astfelŭ Cluşienii au născocitŭ vestea, că unŭ preotŭ românŭ dintr'o comună a comitatului Coşiognei ar fi cetitŭ cunoscuta proclamaţiune poporului în publicŭ. Suntemŭ curioşĭ sĕ vedemŭ unde se vorŭ opri persecuţiunile.

—0—

După cum se scrie din Cluşiu cătră „Kronst. Zeitung," dorinţa junimei universitare maghiare s'a împlinitŭ: ḍiarele române suntŭ scóse din bibliotecă. Intrebatŭ fiindŭ unŭ *servitorŭ* că de ce acéstă mĕsură, rĕspunse: »din causa articulelorŭ „trădătóre" ale Româniiorŭ.« Va sĕ ḍică dela rectorŭ până la servitorŭ nu se face în edificiulŭ universitarŭ decâtŭ politică. Ca mâne vomŭ auḍi, că memoratulŭ servitorŭ e redactorŭ alŭ vre-unuia din ḍiarele din Cluşiu, pentru ca înjurăturile sĕ fiă şi mai surugiescĭ.

—0—

Protopopŭ gr. or. alŭ Cohalmului s'a alesŭ din nou preotulŭ I. Mircea, a căruia primă alegere n'a fostŭ întărită de consistorulŭ metropolitanŭ. Nu putemŭ sci ce se va face cu a doua alegere, căcĭ precum se ḍice şi de astă dată se punŭ beţe 'n róte.

—0—

Amŭ comunicatŭ în numĕrulŭ de erĭ strania propunere a contelui Károlyi, ca sĕ se impună o dare directă în favórea reuniunei de »cultură«. Acéstă cutezătóre ideă a găsitŭ repede aderenţĭ şi scălciaţii dela »Magyar Polgár« consacră unŭ înfocatŭ articulŭ de fondŭ introducerii unei dărĭ directe în scopulŭ maghiarisării. Nu se agită în modulŭ acesta naţionalităţile?

—0—

Cu privire la libertatea şi fericirea Românilorŭ în Ungaria, despre care vorbesce scisórea adresată de Dr. Popovicĭ ḍiarului »Pester Lloyd«, face „Românulŭ" următórea observaţiune: »Enormităţilorŭ afirmate de doctorulŭ omeopatŭ nu se rĕspunde, nu se póte rĕspunde de unŭ condeiu românŭ." Ér „Imparţialulŭ" ḍice: »Dr. Popovicĭ se numesce românŭ, dar »vicĭ« din coadă ne face a crede că trebue se fie vr'unŭ sêrboteiu séu bulgăroiu crescutŭ între Românĭ, căruia Românii mergŭ a'i vĕrsa aurulŭ cu grămada, pentru ca sĕ arunce cu tină în ei încuragindŭ pe asupritorii lorŭ. Aveţĭ în vedere pe *Doctorus Alexandrus Popovicius!*"

—0—

După cum se scrie din Gurghiu, prinţulŭ de corónă va sosi acolo între 20 şi 28 Septemvre n. Deja s'au arătatŭ de rêndulŭ acesta ataţia urşĭ, încâtŭ vênătórea promite a avé unŭ resultatŭ strălucitŭ.

—0—

Maghiarisarea forţată face progrese. Tóte administraţiunile căilorŭ ferate ungare au primitŭ încunosciinţare ministerială, că pentru funcţionarii căilorŭ ferate s'a stabilitŭ ca terminŭ preclusivŭ pentru învĕţarea limbei unguresci ḍiua de 1 Augustŭ 1886, şi funcţionarii, carĭ până atuncĭ nu vorŭ învĕţa a o vorbi şi scrie, se vorŭ demisiona.

—0—

Judele comunalŭ din Sĕcenĭ, în Banatŭ. George Pădureanu s'a găsitŭ omorîtŭ înaintea birtului comunalŭ d'acolo. Ucigaşulŭ încă nu s'a descoperitŭ.

—0—

Comitetulŭ de acţiune alŭ partidei naţionale săsescĭ a cercului electoralŭ Agnita pregătesce unŭ votŭ de blamŭ deputatului Baussnern. Bine i se şi face, şi alegĕtorii saşĭ suntŭ obligaţĭ sĕ dea acéstă pedépsă necredinciosului deputatŭ.

—0—

Din Topliţa i se scrie ḍiarului „Sieb. Deutsch. Tgbltt," că de lunĭ întregĭ bântue în unele comune ca Gyergyo şi Csik difterita, decimândŭ mai cu sémă copii. Jertfă chemărei sale a căḍutŭ la 8 Septemvre n. preotulŭ gr. or. din Góergyo-Galamas, Gavrilŭ Ţĕranŭ. Elŭ era unŭ bărbatŭ puternicŭ, sĕnătosŭ în vĕrstă de 56 anĭ, şi murì după o bólă de trei ḍile de anghină difterică. La 4 Septemvre n. elŭ îmormêntase în Gyergyo-Galamas cincĭ copii morţĭ de anghină; preotulŭ a fostŭ tractatŭ de mediculŭ de cercŭ Adolf Milde. In Topliţa a bântuitŭ acéstă bólă nentreruptă aprópe trei anĭ. Şi

apoi ne plângemŭ că nu e libertate în Ungaria, când anghina o duce fórte bine ca și Dr. Popovicĭ.

—0—

Din Timișóra se scrie, că în nóptea de 14 Septemvre s'au întêmplatŭ în suburbia Fabricŭ în două birturĭ marĭ escese militare. Infanteriștiĭ din alŭ 19 regimentŭ au bătutŭ cu baionetele pe maĭ mulțĭ civilĭ și patrula polițenéscă. Numĕróse persóne suntŭ greu rănite. Între care și căpitanulŭ orașului Dragovanits. Se face cea mai severă cercetare.

—0—

L'Indépendance roumaine", vorbindŭ despre proclamația »irredentistă« trimeasă din Ploescĭ la unŭ óre-care numĕrŭ de persóne de pe la noi, arată ce panică a produsŭ ea printre Ungurĭ. „L'Ind. Roum.« dă esplicația acestei panice: »Le e frică, ḑice ea, pentru că sciŭ bine că Românii din regatulŭ S.-tului Ștefanŭ au cuvinte temeinice spre a fi nemulțumițĭ de administrația ungurească. Pentru ca unŭ manifestŭ anonimŭ sĕ 'ĭ sparie până în așa gradŭ, ei trebue neapărațŭ sĕ scie pe Românii ce'i apasă, destulŭ de disperațĭ spre a 'i crede capabilĭ de-a urma sfaturile conținute în acestŭ apelŭ. Altŭfelŭ ar trece peste acésta fără sĕ dea multă atențiune " Terminândŭ »L'Ind. Roum.« sfătuesce pe guvernulŭ ungurescŭ sĕ urmeze consiliele lui „Pester Lloyd", care îi ḑicea acum în urmă, că celŭ mai bunŭ mijlocŭ de-a evita o revoluțiă este d'a avé justițiă dréptă și administrațiă bună și nu se va mai teme de nimicŭ.

—0—

Esposiția de fructe proiectată în Deva pentru luna Septemvre s'a amânatŭ pe ḑiua de 10 până la 12 Octomvre, cu care ocasiune va fi și o lotăriă cu 1000 de losurĭ à 20 cr.

—0—

In sala otelului Nr. 1 va dá ḑilele acestea vestitulŭ violinistŭ românŭ *Nae Racovénu* (orbŭ din nascere) în etate de 18 anĭ, unŭ concertŭ cu concursulŭ d-șórei Lina Bender, acompaniatóre de piano. Acestŭ tênĕrŭ a fostŭ admiratŭ în mai multe orașe din Europa pentru talentulŭ sĕu estraordinarŭ. Programa conține piese alese din Verdi, Renard, Schipek, Wiest ș. a. Sperămŭ că publiculŭ nostru va încuragiá printr'unŭ concursŭ câtŭ mai numĕrosŭ pe tênĕrulŭ artistŭ românŭ, orbŭ din nascere. Primulŭ concertŭ se va da Duminecă în 8(20) Septemvre în salonulŭ hotelului Nr 1 cu următórea programă: *Partea I:* 1) Verdi: „Traviata," Fantaisie. 2) Renard: „Berceuse." 3) Schipek: „Doina și Hora." — *Partea II:* 1) Ernst: „Elegie." 2) Verdi, „Rigoletto," Fantaisie. 3) Wiest: „Nunta țĕrănéscă." — Prețulŭ locurilorŭ: Loculŭ I 1 fl. Loculŭ II numerotatŭ 60 cr, Galeria 30 cr. Intrarea 40 cr. Inceputulŭ precisŭ la 8 óre séra.

Făgărașŭ, în 28 Augustŭ 1885.

Astronomia, ale cărei începuturĭ rudimentare se predau chiarŭ și în școlele românescĭ »decăḑute« din orășelulŭ Făgărașŭ, ne spune: că corpurile cerescĭ luminătóre au fie-care câte unulŭ sĕu mai mulțĭ trabanțĭ, sĕu satelițĭ, carĭ însoțescŭ nedespărțitŭ acele corpurĭ și carĭ își primescŭ lumina dela ele. Fără de voiă mi a venitŭ în minte acésta, când am cetitŭ corespondența cu datulŭ Făgărașŭ 8 Augustŭ 1885, publicată în Nr. 180 alŭ prețuitului ḑiarŭ »Gazeta Transilvaniei,« și în voia bună în care mĕ aflamŭ îmĭ permiseiu a asemĕna pe modestulŭ corespondentŭ, sub-semnatŭ cu unŭ micŭ —n.—, cu unŭ astfelŭ de trabantŭ sĕu satelitŭ alŭ unui corpŭ cerescŭ.

Dar acum cine sĕ fie corpulŭ cerescŭ plinŭ de lumină, firesce lumină latentă? Ușorŭ de ghicitŭ: corespondentulŭ, care »descrie în linialmente atâtŭ de alese starea morală din presentŭ a poporațiunei orașului nostru« și din a cărui fântână de lumină, — numai de n'ar fi ca fântâna de păcură descoperită mai ceștĭ anĭ în comuna Șercaia — se adapă și mititelulŭ nostru »n.« Adecăte vedețĭ onorabilĭ cetitorĭ ai »Gazetei«. Unulŭ predică morala în »Tribuna« din Sibiiu Nr. 179 a. c. — vai! sĕracă morală ce ai ajunsŭ! (sĕ mĕ ierte onorabila »Tribună,« înțelegŭ pe predicatorŭ) — și unŭ óre-care trabantŭ secundéză în »Gazetă,« firesce totŭ luminatŭ de celŭ dela »Tribuna«, care s'ar fi adresatŭ directŭ la venerabila »Gazetă«, dar pe semne i-a fostŭ témă, că »Gazeta« ca mai bĕtrână, și pățită cunósce pe vulpoii cei bĕtrânĭ și nu le prea dă sălașŭ mai cu sémă când îi scie cĕ n'u făcutŭ dóră de când suntŭ astfelŭ precum scriu și precum le place a sfătui pe alțiĭ sĕ facă. Dar sĕ reviu la obiectŭ:

Fie-mĭ permisŭ cu voia mititelului —»n«— a face câteva reflecsiunĭ la cele scrise de domnia sa. Sunt și eu unŭ vechiu cetățĕnŭ alŭ Făgărașului, și-mĭ place a mĕ măguli cu aceea, că cunoscŭ temeinicŭ, mai vĕrtosŭ referințele Românilorŭ de aicĭ.

Poporațiunea română a orășelului nostru, cam a treia parte din totalitatea poporațiunei de apróре 5000 suflete, o putemŭ împărțĭ în 3 classe: funcționarii burgesĭ și agricultorĭ, între aceștĭ din urmă o bună părticică pălmașĭ muncitorĭ cu ḑiua. — Funcționarĭ numĕrămŭ, începândŭ dela vice comite până la celŭ din urmă diurnistŭ la administrațiă și la judecătorii, în totalŭ 16 indivịḑĭ. La celelalte oficii publice: perceptoratulŭ regiu, direcțiunea bunurilorŭ erariale, oficiulŭ pentru forestieria acestorŭ bunurĭ, nicĭ piciorŭ de Românŭ. Aceștĭ 16 funcționarĭ dimpreună cu 3 advocațĭ românĭ, plus 1 candidatŭ de advocatură, puținĭ foștĭ funcționarĭ și oficerĭ pensionațĭ, étă modestulŭ numĕrŭ de 25 de indivịḑĭ, din așa numita classă inteligentă care, ca sĕ mĕ folosescŭ de cuvintele mititelului »n.«, ar representa órecum quintensanța bisericilorŭ române din Făgărașŭ

Este sciutŭ că fiind religiunea catolică și acum privită mai multŭ ca religiune de statŭ, sĕrbătorile bisericei orientale, afară de prasnicile cele mari, nu le observă oficiile publice. Rĕmânŭ decĭ pentru cei 16 funcționarĭ Duminecile, ca ḑile în cari ar putea cerceta biserica. Dér pentru cei 11 funcționarĭ dela administrațiă se îngrijesce onorabilulŭ domnŭ vice-comite, ca și Duminecile sĕ fiă ocupațĭ până pe la prânḑŭ în birou.

Rĕmâne burgesimea, meseriașii, mai fără esceptiune timarĭ, și plugarii dimpreună cu muncitorii cu ḑiua. Absența acestora dela cercetarea bisericilorŭ o cam scusă mititelulŭ —n.— parte prin împrejurarea, că meseriașii arŭ fi ocupațĭ chiar și în Duminecĭ cu lucrulŭ și arŭ fi depărtațĭ pe la tĕrgurĭ, parte prin sărăcia agricultorilorŭ, carĭ n'arŭ avea cu ce se îmbrăca pentru biserică. Poftimŭ dovadă! De ar fi mititelulŭ nostru —n— din neamulŭ lui Păcală așŭ ḑice că vrea sĕ ne păcăléscă.

Apoi bine! de câte orĭ a cercetatŭ D-sa biserica, n'a observatŭ cu ce haine bune, și câtŭ de curățeĭ, ba încă chiar cu luxŭ, suntŭ îmbrăcațĭ plugarii și pălmașii, noștri? unŭ ce caracteristicŭ la agricultorii și la muncitorii românĭ de prin orașe, n'a vĕḑutŭ pe musicanții și cărămidarii noștri, cari dau unŭ bunŭ contingentŭ cu deosebire la biserica unită, cu ce haine alese se îmbracă în Duminecĭ și sĕrbătorĭ: cu gherocurĭ negre, gulerațĭ, cravatațĭ cu lanțŭ la brĕu, cu inele în degete, așa încâtŭ vĕḑendŭ pe cate unulŭ în câte o strană mai apropiată de altarŭ, cu o înfățișare respectabilă, îțĭ vine a crede, că e cutare domnŭ, sĕu că posede cutare casă în piață. Apoi asta e sĕrăcia, care împedecă pe cineva a cerceta sfintele bisericĭ?

Alte suntŭ causele adevĕrate pentru cari nu prea cerceteazä credincioșii noștri bisericile. Și eu, în rĕutatea mea, cautŭ aceste cause tocmai acolo unde mititelulŭ —n— chiar dela începutŭ nu vrea sĕ le admită.

Dau cu socotéla că d-sa este sĕu preotŭ sĕu învĕțătorŭ sĕu pote chiar amêndouĕ, de bine ce scusă cu atâta energiă pe preoții și învĕțătorii celorŭ 2 bisericĭ române din Făgărașŭ »cari totdéuna au fostŭ la înălțimea chiămărei lorŭ." O Voi Românĭ Făgărășenĭ nerecunoscătorĭ! Voi poporŭ neacesibilŭ pentru cultura inimei, și a minței! vi s'a datŭ de nenumĕrate orĭ ocasiune de a asculta predicele cele cu miezŭ și instructive ale sfințiilorŭ lorŭ Domnilorŭ preoțĭ și ale dlorŭ învĕțătorĭ; ii s'a esplicatŭ cu graiu viu de pe amvonŭ prin cuvinte, cari arŭ fi trebuitŭ sĕ vĕ între la inimă, evangelia fiului rătăcitŭ; vi s'a predicatŭ cu atâta căldură de cătră cutare prea cuviosŭ părinte ca de cătră celŭ mai curatŭ pustnicŭ, despre castitatea legăturilorŭ conjugale, cutare domnŭ preotŭ v'a vorbitŭ cu atâta pătrundere despre modulŭ de a vĕ puté chivernisi averea pe cale dréptă și fără jignirea deaprópelui, așa precum este bine și plăcutŭ lui Dumneḑeŭ!

Harnicii voștri învĕțătorĭ, câțĭ s'au perondatŭ dela punerea temeliei școlei lui Radu Negru, până la tênĕra profesóră ce o avură copii voștri mai astă iérnă, — mereu v'au tocatŭ prin discursurĭ alese, ținute cu ocasiunea prasnicelorŭ, despre însĕmnătatea culturei la unŭ poporŭ, despre necesitatea scólei și a meseriilorŭ, și voĭ pare că n'ațĭ fi înțelesŭ nimica din tóte acestea; căcĭ dacă numai o a suta parte din aceste predicĭ evlaviose și discursurĭ instructive ar fi stăbătutŭ la inimele vóstre împetrite, ațĭ cerceta mai desŭ și mai mulțĭ sfintele bisericĭ, copii vostri n'arŭ umbla pe la scóle strĕine, și în grădinile de pomĭ ale scólelorŭ n'ar pune cutare cocónă picioicĭ și cépă, ci ar fi unŭ modelŭ de grădinăriă.

Ințelepții voștri advocațĭ, prin conferințe publice, și prin instrucțiunĭ private, v'au luminatŭ atâtŭ de multŭ asupra drepturilorŭ vóstre politice, încâtŭ la tóte ocasiunile date v'ațĭ afirmatŭ cu multă tăriă; astfelŭ bună óră la alegerĭ de deputațĭ, pĕtrunșĭ de sfințenia pasivitățiĭ propovĕduite de ei cu atâta căldură, n'ațĭ pregetatŭ a purta cu fală stindardele corteșeștĭ ale unui Boer Antal și Benedek Gyula, éră la alegerea membrilorŭ primăriei, sub auspiciile conducĕtorilorŭ voștri, ațĭ reușitŭ, după grele lupte, a obține pentru Românĭ două posturĭ de pandurĭ, dintre carĭ unulŭ este tobașŭ comunalŭ!

Dar gluma la o parte! Décă tóte aceste condițiunĭ ar fi esistatŭ numai în mică parte, de sigurŭ amŭ avé de înregistratŭ nișce resultate cu multŭ mai favorabile, decâtŭ cele presente, în tóte direcțiunile și pe tóte terenele. In locŭ de o singură școlă capitală sĕu normală provĕḑută cu puterĭ didactice, adevĕratŭ harnice, astfelŭ după cum s'ar cuveni posițiunei Făgărășenilorŭ orășenĭ, carĭ representă așa ḑicêndŭ unŭ comitatŭ per excellențiam românescŭ de preste 90,000 suflete, — avemŭ două scóle primare confesionale, cu câte unŭ singurŭ învĕțătorŭ absolutŭ de 3—4 classe gimnasiale și de preparaudia din Sibiiu sĕu Blașiu.

In locŭ ca copii sătenilorŭ de prin comunele mai apropiate sĕu mai depărtate sĕ vină la scólele românescĭ din orașŭ, unde așeḑațĭ pe la burgesii românĭ arŭ puté câștiga, pe lângă carte, și cevașĭ bună crescere, s'a întêmplatŭ ca copii de ai orășenilorŭ sĕ fiă trimișĭ prin comune grănițĕrescĭ la scóle, fiindcă erau mai bune.

Eată pentru ce unii funcționarĭ românĭ chiar fără voia lorŭ suntŭ silițĭ a-șĭ da copii la scóle străine, după ce au cercetatŭ câte 2—3 anĭ scóla românéscă, dar durere! fără multă ispravă. Adevĕratŭ că suntemŭ sĕracĭ și fondurĭ scolare sĕu bisericescĭ nu avemŭ, sĕu și dacă avemŭ nu scimŭ cum stau, căcĭ dărĭ de sémă despre ele nu vedemŭ. Lefurile învĕțătorilorŭ se acoperŭ prin taxe impuse în prima liniă totŭ pe bieții funcționarĭ, avisațĭ mai numai la lefșórele lorŭ. Prin anii 1860 se crease prin stăruințele emeritatului și fiă ertatului vice-căpitanŭ districtualŭ Ioanŭ Codru Drăgușanutŭ unŭ fondŭ scolarŭ „fondulŭ scólei Radu negru" din contribuirĭ benevole în sumă de peste 4000 florinĭ, dar durere, după o administrațiă de abia doi anĭ de ḑile a fostŭ sleitŭ totalmente.

Când au doveditŭ vreodată venerabilii noștri preoțĭ că suntŭ mai nainte de tóte Românĭ, și numai într'a doua liniă unițĭ sĕu neunițĭ, greco-catolicĭ sĕu greco-orientalĭ? Cercat'au măcarŭ o singură dată a persvada și a îndupleca pe credincioșii lorŭ la împreunarea celorŭ două scóle confesionale într'una singură, dar cum se cade? Lucrat'au ceva în acéstă direcțiune »conducĕtorii«, dintre carĭ unulŭ cu maniera'i îndatinată susține a mai anțerțŭ că »lucră ca proștii pentru binele nației?«

Nimicŭ din tóte acestea. Sĕu credețĭ, că décă cutare domnŭ a începutŭ a merge demonstrativŭ cu tótă familia la biserică, și apoi a publica prin cutare trabantŭ cunoscuta esclamare a fariseului, credețĭ că prin acésta a făcutŭ totulŭ? D'alde astea nu mai prindŭ, fapte, fapte ne trebuescŭ, nu forme și vorbe góle!

Eată după convingerea mea adevĕratele, cause carĭ pricinuescŭ decădința scólelorŭ și bisericilorŭ române din »Făgărașŭ« și nicĭ decâtŭ împrejurarea că 2—3 funcționarĭ își dau, silițĭ prin misera stare a scólelorŭ române, copii la scóle streine.

Atâta deocamdată. *Unŭ cetățĕnŭ.*

Reuniunea țĕranilorŭ germanĭ sudungarĭ.

Neaprobarea statutelorŭ reuniunei țĕranilorŭ germanĭ din Ungaria sudică, cu tótă numerósa deputațiune ce s'a dusŭ la Pesta, a provocatŭ amărăciune în o parte a presei din Germania. »Magdeburger Zeitung« ia în apĕrare pe Germanii din Banatŭ, sĕu cum se mai numescŭ și Șvabĭ, scriindŭ:

»Acei patru sute de mii de Germanĭ din Ungaria sudică totdéuna s'au arĕtatŭ fórte plecațĭ față cu Maghiarii. Atitudinea lorŭ în privința națională și politică este cu totulŭ pasivă; activitatea lorŭ se mărginesce la lucrărĭ economice. De curêndŭ, 1200 din aceștĭ țĕranĭ germanĭ au formatŭ, în ținutulŭ Hatzfeldului o reuniune țĕrănéscă sudungară în scopŭ d'așĭ îmbunătăți posițiunea lorŭ materială, fără a avea scopurĭ politice. Parola favorită a Maghiarilorŭ: »periclitarea ideii de statŭ unguresc« nu se póte aplica așa dară la aceste nisuințe curatŭ economice, cu tóte astea aprobarea acestei reuniunĭ șvăbescĭ s'a refusatŭ și o fóiă, ce se desemnase ca organŭ alŭ aceleia, fŭ suprimată de viceșpanulŭ comitatului Torontalŭ, pe când în acelașĭ timpŭ între Maghiarĭ se promovéză și favoriséză de susŭ formarea așa ḑiselorŭ „reuniunĭ de cultură" din tóte puterile. Dacă la Maghiarĭ e în adevĕrŭ vorba numai de scopurĭ culturale, de ce nu se permite și „Șvabilorŭ« promovarea scopurilorŭ lorŭ culturale prin formarea de reuniunĭ și prin pressă? Se vede limpede și clarŭ, că la „reuniunile maghiare de cultură," cultura este numai *pretestulŭ* și *masca*, cu care caută sĕ amăgéscă streinătatea; *maghiarisarea este scopulŭ*, „Șvabulŭ" e destulŭ de bunŭ, ca sĕ se maghiariseze și sĕ servéscă domnilorŭ maghiarĭ; *nicĭ chiarŭ* interesele séle nu-i e ertatŭ a le representa."

La acestea „cinstita" fóiă „Pester Llloyd" rĕspunde prin o seriă întrégă de neadevĕrurĭ și nimicurĭ, care însĕ se perdŭ în vêntŭ ca pléva, căcĭ cu „cinstea" au ajunsŭ foile unguresci de și-au mâncatŭ credința ca țiganulŭ biserica.

Institutulŭ de dreptŭ internaționalŭ din Bruxelles.

»L'Indépendance Belge« comunică că Sâmbăta trecută, 12 Septemvre s. n., institutulŭ de dreptŭ internaționalŭ din Bruxeles și-a terminatŭ lucrările celei de a ḑecea a sa sesiune. Cea mai mare parte din cestiunile, carĭ au fostŭ esaminate și resolvate, intră în dreptulŭ internaționalŭ privatŭ. Patru ședințe consecutive au fostŭ

consacrate proiectului completŭ alŭ unei legĭ uniforme asupra *poliţelorŭ*. Acestŭ proiectŭ a fostŭ făcutŭ de o comisiune, alŭ cărei raportorŭ este d. Norsa, advocatŭ la Milan. Elŭ s'a votatŭ cu modificărĭ importante propuse de mai mulţĭ membri şi mai cu sémă de d-nii Asser (Amsterdam) şi Lyon-Caen (Parisŭ). Modificările introduse au sancţionatŭ mai multe principiurĭ nouĕ, intre altele acela că purtătorulŭ unei poliţe protestate din causa neacceptărei ar avea dreptulŭ sĕ reclame plata ei imediatŭ dela acelŭ ce o trage, precum şi dela indosanţĭ.

Sub-comisiunea conflictelorŭ legilorŭ civile a propusŭ, prin organulŭ d-lui Koenig, profesorŭ la Universitatea din Berna, conclusiunĭ privitóre la validitatea căsătorielorŭ celebrate în sfrĕinătate. Proiectulŭ se ocupă de forma, capacitatea soţilorŭ, de obstaculele, de efectele căsătoriei asupra stărei civile şi efectele căsătoriei între soţĭ, de imutabilitatea regimului bunurilorŭ şi a divorţului. Unŭ contra-proiectŭ a fostŭ formulatŭ de d-nii Bar şi Brusa. Proiectulŭ a fostŭ discutatŭ în parte, dar urmarea discuţiunei şi votarea definitivă au fostŭ amânate pentru sesiunea viitóre.

Institutulŭ a şi presentatŭ unŭ proiectŭ de regulamentŭ organicŭ pentru navigarea pe fluviele internaţionale. D. de Martens (Petersburg) a făcutŭ unŭ raportŭ asupra proiectului, reamintindŭ principiele formulate de congresulŭ din Viena şi de celŭ din Parisŭ, şi a insistatŭ asupra importanţei cestiunei. Acésta a fostŭ pusă în ordinea de lucrărĭ a sesiunei viitóre. D. de Stein (Viena) a făcutŭ de asemenea unŭ raportŭ asupra dreptului căilorŭ ferate în timpŭ de rĕsboiu.

Materia asigurărilorŭ a făcutŭ obiectulŭ unui proiectŭ de dreptŭ uniformŭ, datoritŭ d-lui Sacerdoti (Padua). Proiectulŭ cuprinde şése articule, carĭ s'au primitŭ. Conflictele legilorŭ în materiă de dreptŭ maritimŭ au fostŭ tratate de d. Lyon-Caen, ale cărui propunerĭ au fostŭ votate.

D. de Martitz (Tubingn) a presentatŭ unŭ raportŭ asupra cestiunei de a se sci, cari suntŭ cele mai bune mijlóce prin cari s'ar puté obţiné o publicaţiă mai universală, mai promptă şi mai uniformă a tratatelorŭ şi convenţiunilorŭ între diferite State. D. Norsa a presentatŭ unŭ raportŭ asupra cercetărei mijlócelorŭ ce trebuiescŭ propuse guvernelorŭ în vedere de a se favorisă cunoscinţa legilorŭ strĕine şi în particularŭ de a asigura proba acestorŭ legĭ dinaintea tribunalelorŭ.

D. Geffcken a făcutŭ o comunicare asupra rĕsboiului franco-chinezŭ. D. Asser a făcutŭ de asemenea o comunicare asupra lucrărilorŭ conferinţei întrunite la Paris în 1885, în privinţa canalului de Suez. D. Holland (Oxford) şi d. Brusa (Turin) au datŭ sémă de recentele publicaţiunĭ englese şi italiene asupra dreptului internaţionalŭ.

La 9 Septemvre, institutulŭ a fostŭ primitŭ de regele Belgilorŭ pentru a 'i presenta o adresă votată pentru Maiestatea Sa cu ocasia fundărei noului statŭ Congo. Sesiunea s'a închisŭ la 12 Septemvre. Viitórea sesiune se va ţinea în 1886. Printre cestiunile înscrise la ordinea ţilei figurézâ şi cestiunea de a se şci, dacă există în dreptulŭ internaţionalŭ limite la dreptulŭ fiecărui statŭ de a isgoni pe strĕinĭ; cestiunea ocupărei teritorielorŭ coloniale şi dreptulŭ bloculul în timpŭ de pace.

Mulţămită publică. — Comitetulŭ aranjatorŭ alŭ petrecerei din 2 Augustŭ a. c., dată de tinerimea studiósă din Tohanulŭ vechiu, îşĭ esprimă cea mai mare mulţumire, atâtŭ faţă cu stimatulŭ publicŭ, care ne-a onoratŭ cu presenţa, câtŭ şi faţă cu acei amicĭ ai poporului, carĭ din ţinuturĭ depărtate ne-au trimisŭ darulŭ d-lorŭ.

1. Suprasolvirĭ: Ilustritatea Sa d-lŭ Episcopŭ alŭ Aradului Iónŭ Meţianŭ 5 fl.; D. Dr. I. Meţianŭ 1 fl.; D. M. Copony 8 fl.; D. Al. Belle, pretore 1 fl.; Reverend. domnŭ Tr. Meţianŭ 1 fl.; D. Nicolau Popŭ sen. 5 fl.; D. Val. Comşia 1 fl.; M. P. 1 fl.

2. Din cele 9 colecte trimise în diverse părţĭ au suntŭ retrămise 3 şi anume: Colect. prin d-lŭ Drd. med. Pompeiu Germanŭ dela st. domnĭ: I. Germanŭ, preotŭ 2 fl.; Nic. Cosma, preotŭ 1 fl. Ifj. Simai Gergély, proprietarŭ mare 1 fl.; Basiliu Iustianŭ, preotŭ 1 fl; Diaconu Simonŭ 1 fl.; J. Albou 1 fl.; Teodorŭ Moga 1 fl.; Drd. Pompeiu Germanŭ 1 fl.—Colect. prin d. T. Onişorŭ în Blaşiu dela st. domnĭ: Abs. Şiarlea protop. 1 fl.; Vasiliu Oltênŭ 1 fl.; Dem. Turcu jun. 50 cr.; Vasiliu Costea 50 cr.; Ana Cadarŭ 50 cr.; Basiliu Turcu 50 cr.; Demetriu Antonŭ 50 cr.; Stefanŭ Oltênŭ 50 cr.; Teodorŭ Onişorŭ 1 fl.—Colect. prin d-lŭ stud. med. Iosifŭ Turcu 2 fl. 10 cr. La olaltă, computândŭ şi venitulŭ petrecerei, facŭ 102 fl. 60 cr. Din aceştia substrăgêndŭ spesele de 68 fl. 60 cr., rĕmâne venitŭ curatŭ de 34 fl.

3. Oferte mărinimóse în cărţĭ dela stimaţii domnĭ: D-l Stefanŭ Nae: »Biserica ortodoxă română« rev. per. an. VIII 12 fasc. şi 1 fasc. din anulŭ IX lea în Bucuresci. 2) Dlŭ Nicolau Popŭ învĕţătorŭ: »Georgiu Lazarŭ şi scóla română de Poenar, „Ifigenia in Aulida" trad. de P. Dulfu, „Istorióre pentru copii« de Riurén, „Vino la Isus,« »Bon-Ton" de C. P. Păcurarŭ, »Nouĕ istorióre pentru copii« de Riureauŭ, »Cursŭ de practica grădinăritului şi Economia casei« de Vintilă, „Poesii" de la Bolintineanŭ, »Viéţa lui Cuza Vodă" de Bolintinénu, „Voinicŭlŭ înfloritŭ« de L. Wolff, „Epistolă deschisă« de L. Şaguna, »Filerotŭ şi Antuza« de Ec. Janti, „Ostaşii nostri« de V. Alexandri. »Catechismulŭ sănătăţii« de P. Vasiciu, »Rĕsboiulŭ Franco-Teutonicŭ« de Bujorŭ, »Poesii poporale« de A. G. Mavrus, »Fata Stolerului« de M. C. Poni, »Ce n'a fost şi nu va fi" pov. de I. T. Mera, „Misterele vrăjitoriilorŭ magice« de Chr. Ioanide. 3) Nicolau Mohanŭ: »Veterinarulŭ de casă" de B. Cornea, »Din Museulŭ literarŭ Raphael" trad. de Maria Joranŭ. 4) Dlŭ Sim. Zehanŭ: „O nópte de grózâ pe unŭ tarŭ,« „Calea perdută." 5) Dlŭ Drd. Ales. Popŭ: „Belizarie" de Marmontel trad. de Alexandrina Machieru, »Istoria Câmpulungului" part. I. de C. D. Aricescu, „Predice şi oraţiunĭ funebrale" de C. Nicolescu, „Incercărĭ în literatură" de Al. Lăpădatŭ »Consiliu de sănătate« de Dr. Thevrnet »Piperuş Petru« pov. de I. T. Mera 2 esempl., „Păcală şi Tândală« anecdotă de S. Moldovanŭ. 6) Dl Octavianŭ Popŭ: "Tractatŭ istoricŭ« de N. Popescu, „Călindarulŭ lui Păcală" de I. Vulcanŭ, »De pe tronŭ la eşafodŭ« de W. Frey, »Corbea Haiduculŭ« de Stefanŭ Stoenescŭ, »Mésurile metrice« de St. Popŭ, „Coróna Sicriului" de Georgiu Maiorŭ, »Gramatica română partea sintactică« de T. Cipariu, „Lupta politică a unui libertŭ cu conserv.« vodevilŭ în 6 acte de N. Ulmeanŭ, »Spicuire în istor. biser. a Româniiorŭ« de I. M. Moldovanŭ, „Prepararea trupurilorŭ morţilorŭ« de Iustinŭ Popfiu, »Conspectŭ gener. de statistică« de B. B. Alessandre, „Coşulŭ cu florĭ« de D. I. Mainescu, »Câteva norme didactice de Irimie Circa. 7) Dl St. Iozonŭ învĕţĕtorŭ: „Stefanŭ celŭ tênĕrŭ Vodă« de Bolintineanu, »Tabera dela Furcenĭ«, »Testamentulŭ lui Petru celŭ Mare", »Tudorŭ Vladimirescu« de Papazolŭ, »Buchetulŭ de simţĕminte naţionale" de E. B. Stoenescu, »Femeia virtuósă« de Sergescu, „O călĕtoriă la Neapolŭ« de Mery. 8) Dl Toma Simu învĕţătorŭ: „Istoria Românilor« de Xenopolŭ, »Numa Pompilu« trad. de M. Vâlceanŭ, »Apologie« de Dr. Gr. Silaşi, »Cursŭ elementarŭ de gramatică română« de Manliu, „Povestĭ« de E. B. Stănescu, „Rătăcirile lui Odyseu« de Sim. P. Simonŭ, »Viéţa şi Pildele lui Esopŭ«, »Arionŭ« de I. Dariu, »Botanica« de Nanianŭ, »Poesii« de Alconŭ, »Teologia Dogmatică« de I. Bobŭ 2 vol., »Fasciclii de Filosofiă« 8 fascl. de V. Lucaciu, »Cristomatia« de T. Cipariu, „Bostanŭ haiducŭ naţionalŭ« de P. Macri, „Ghiţă Cătănuţă căpitanŭ de haiducĭ« de P. Macri. 9) Dl Spiridon Calboreanŭ: »Colecţiune de tóte rĕsbóiele purtate de Napoleonŭ Bonaparte« de Calotescu, »Regulamentŭ pentru organisarea institut. libertăţii.«

Tohanulŭ vechiu, în 10 Septemvre n. 1885.

Pentru comitetŭ:

Dr. Al. Popŭ preş. — *Octavianŭ Popŭ.* secretarŭ.

Associaţiunea Generală a Studenţilor Universitarĭ Românĭ.

Programulŭ

Congresului alŭ VI-lea ce se va ţiné în Brăila în ţilele de 6, 7, 8 şi 9 Sept. 1885.

I.

Joi 5 Septemvre. Plecarea Studenţilorŭ din Iaşĭ: Studenţii Universităţii din Iaşĭ vorŭ pleca Joi 5 Sept. óra 4.33m p. m. cu trenulŭ acceleratŭ, vorŭ ajunge la Buzĕu la órele 1.46m. nóptea. Aci vorŭ fi întêmpinaţĭ de autorităţile locale şi conduşĭ în oraşŭ unde vorŭ fi încuartiraţĭ, aşteptândŭ până a doua ţi, Vinerĭ 6 Sept. óra 12.25m. ţiua, sosirea studenţilorŭ Universitarĭ din Bucuresci.

Vinerĭ 6 Septemvre. La ora 12.25m. ţiua studenţii Universităţii din Iaşĭ vorŭ aştepta pe peronulŭ gării sosirea studenţilorŭ din Bucuresci, de unde întrunitĭ vorŭ pleca la ora 12 45m. ţiua la Brăila. *Sosirea în Brăila*: La orele 3.31m. p. m. studenţii întrunitĭ vorŭ sosi în gara Brăila unde vorŭ fi primiţi, conformŭ programei întocmită ad hoc, de consiliulŭ comunalŭ alŭ oraşului. Dela gară studenţii vorŭ intra în corpore în oraşŭ mergêndŭ în piaţa S ţii Archangelĭ, de unde li se vorŭ desemna Cartierile.

II.

Prima şedinţă a Congresului. La órele 5½ p. m. se va deschide congresulŭ în sala Armelly. In prima şedinţă studenţii se vorŭ ocupa cu următórele: a) Comisiunile organisătóre vorŭ da cetire raportului lucrărilorŭ efectuate, b) Se vorŭ comunica adresele şi telegramele primite. c) Se va procede la formarea biroului. d) Se va alege prin sorţĭ comisiunea verificătóre. Séra studenţii se vorŭ întêlni în grădina publică unde se va serba venirea lorŭ.

Sâmbătă 7 Septemvre. La órele 8 diminéţa studenţii se vorŭ întêlni în grădina centrală dn unde însoţiţĭ de comitetulŭ de recepţiune vorŭ face escursiune înnăuntru şi prin împrejurimile oraşului.

A doua şedinţă a congresului. La órele 1 p. m. se va ţiné a doua şedinţă a congresului în care studenţii se vorŭ ocupa: a) Cu cetirea comunicărilorŭ. b) Cu discutarea diferitelorŭ propunerĭ făcute de membrii congresului. c) Se va ţiné o disertaţiune. Séra studenţii vorŭ asista în corpore la concertulŭ întocmitŭ de comună şi alŭ cărui venitŭ va fi destinatŭ pentru cumpĕrarea de cărţĭ elevilorŭ lipsiţĭ de mijlóce.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BROOD, 17 Septemvre. — Maiestatea Sa sosindŭ eri acĭ, se duse prin stradele împodobite sĕrbătoresce la podulŭ Savei pe ţĕrmulŭ bosniacŭ, unde era aşeţată o companiă de onóre bosniacă. După visitarea capului podului, Maiestatea Sa se întórse la gară, de unde a plecatŭ sosindŭ aţi diminéţă în Gödöllő în deplină sănătate.

BUCURESCĬ, 17 Septemvre. — Alexandru Ciurcu, proprietarulŭ ţiarului „L'Indépendance roumaine," a fostŭ isgonitŭ din România împreună cu tatălŭ sĕu. Ciurcu este Românŭ ardeleanŭ.

SAN-SEBASTIAN, 17 Septemvre. — Unŭ ordinŭ adresatŭ comandantului militarŭ îlŭ provócă sĕ grăbéscă fortificarea litoralului portului.

VIENA, 17 Septemvre. — Căpitanulŭ br. Notier a fostŭ condamnatŭ de tribunalulŭ supremŭ militarŭ la unŭ anŭ carceră şi destituirea din gradulŭ de oficerŭ şi din armată pentru crima că a nesocotitŭ regulamentulŭ de serviciu comunicândŭ la persóne nechemate mĕsurĭ ce trebuiau sĕ se ţină secrete.

DIVERSE.

Vacă cu piciorŭ de lemnŭ. — In marea curte de arêndă a reginei Angliei, acum câteva sĕptĕmânĭ se întêmplă, că o vacă din cele mai frumóse căţŭ într'o prăpaştiă şi 'şĭ rupse unŭ piciorŭ dinainte. Mr. Smarry, unulŭ din cei dintêiu veterinarĭ, declară că e absolutŭ necesarŭ sĕ'i amputeze vacei piciorulŭ şi după propunerea sa i se făcu unŭ frumosŭ piciorŭ de lemnŭ, cu care acum umblă la păşune alăturĭ cu viţelulŭ.

* *
*

La cafenea. — Scena representă terasa unei cafenele. Doi domnĭ, carĭ par a eşĭ din stabilimentŭ, înaintéză spre pragulŭ uşei. — Primulŭ domnŭ: După dumneata, domnule. — Alŭ doilea domnŭ: Nu se póte. — Primulŭ domnŭ: Te rogŭ. — Alu doilea domnŭ: Ba nu, nicĭ nu esŭ chiar acuma. Aşteptŭ pe cineva. — Primulŭ domnŭ: Şi eu. — Alŭ doilea domnŭ: Atuncĭ, e altŭ ceva. Credeamŭ, vĕţêndu-vĕ că deschideţĭ uşa, că voitĭ sĕ plecaţĭ. — Primulŭ domnŭ: Şi eu credeamŭ că voiţĭ sĕ eşiţĭ când v'am vĕţutŭ, pornindŭ spre uşă. — Alŭ doilea domnŭ: Voiamŭ sĕ vĕdŭ dacă nu vine persóna pe care o aşteptŭ. — Primulŭ domnŭ: Şi eu totŭ aşa. — Alŭ doilea domnŭ: Dar ea nu mai vine. — Primulŭ domnŭ: Nicĭ a mea. — Alŭ doilea domnŭ (în parte:) — Plóia asta e de nesuferitŭ; Adela o sĕ-şĭ ude piciórele. — Primulŭ domnŭ (în parte): Ce vreme urîtă; Adela o sĕ-şĭ strice ghetele. — Alŭ doilea domnŭ: Mi se pare, domnule, spuneaţĭ ceva. — Primulŭ domnŭ: Nu, domnule; din contră mi se pare că d-vóstră îmĭ vorbiaţĭ... — Alŭ doilea domnŭ: Nicĭdecum. (In parte) Nu cumva s'o fi înecatŭ Adela în laculŭ din strada Clementei? — Primulŭ domnŭ: Fără indiscreţiune, domnule, nu-i aşa că aşteptĭ o femeă? — Alŭ doilea domnŭ: Asta nu te privesce pe d-ta. — Primulŭ domnŭ: Nu vĕ supĕraţĭ. Dar şi eu îmĭ aşteptŭ amanta, care mi-a datŭ întâlnire aicĭ, şi am cam începutŭ sĕ mĕ plictisescŭ aşteptândŭ. — Alŭ doilea domnŭ: Aşa e când aşteptĭ. (In parte) Ce plicticosŭ e omulŭ ăsta. Şi Adela nu mai vine. — Primulŭ domnŭ: E o fată fórte drăguţă amanta mea. E blondă. Vĕ placŭ blondele, domnule? — Alŭ doilea domnŭ: Multŭ (In parte.) Par'că numai elŭ are amantă blondă. — Primulŭ domnŭ: O chiamă Adela; vĕ place numele acesta? — Alŭ eoilea domnŭ: Multŭ (In parte.) Ciudată coincidenţă. — Primulŭ domnŭ: Dar, iat-o. — Alŭ doilea domnŭ: Cum, domnule, ce spui?... — Adela, retrăgându-se, speriată (în parte): Drace, ce neroţiă! Le-oiu fi datŭ întêlnire la amândoi d'odată. — Primulŭ domnŭ: Domnule, o sĕ-mĭ dai socotélă. — Alŭ doilea domnŭ: Dumneata, domnule, o sĕ-mĭ explicĭ... — Primulŭ domnŭ: Pif! Paf! — Alŭ doilea domnŭ: Paf! Pif! —Ceartă, păruială, bastóne pe spinare. Judecătoria de pace. Douĕ-ţecĭ şi cincĭ de lei amendă pentru amêndoi.

* *
*

Unŭ omŭ turbatŭ. — Acum trei lunĭ, unŭ negnţĕtorŭ de vinurĭ din strada Meaux din Paris fusese muşcatŭ de cânele sĕu în momentul când el voia sĕ 'l spele. Elŭ nu dete atenţiune la acéstă rană, şi cânele sĕu dispăru câteva ţile după aceea. Deunăţĭ, numitulŭ neguţĕtorŭ fu cuprinşŭ de un acces de idrofobie şi fu condusŭ la spitalulŭ Lariboisière, unde i se puse cămaşe de forţă. — A doua ţi un acces de o violenţă extreme se declară, şi nenorocitulŭ reuşi a se scăpa de cămaşă; el sparse geamurile celulei în care se afla, apoi se repeţi asupra patului sĕu de ferŭ, ale cărui fiare le smulse. Cu unul din aceste fiare, el încercă a sparge uşa. Atuncĭ supraveghetorii încercară a'l domoli. Nu reuşiră însĕ, şi fură siliţĭ a se duce sĕ céră ajutorŭ dela forţa publică. După o luptă destulŭ de lungă, isbutiră a pune mâna pe acestŭ furiosŭ. In luptă însĕ, unŭ bolnavŭ din spitalŭ care era sĕ ésă însănătoşitŭ în acea ţi şi care dĕduse şi el ajutorŭ, a fostŭ cruntŭ muşcatŭ la mână şi la braţŭ. I s'au cauterisatŭ îndată rănile; totuşĭ elŭ a considaratŭ ca pierdutŭ. Câtŭ despre nenorocitulŭ neguţĕtorŭ, starea lui e desperată.

* *
*

Brêu de danţŭ. — Órecine, negreşitŭ unŭ Americanŭ, a avutŭ strălucita ideă, d'a inventa unŭ brêu de danţŭ pentru dame, adecă unŭ brêu provĕţutŭ cu mânere ca cele dela cufĕre. Cavalerulŭ decĭ nu mai trebue sĕ cuprindă de mijlocŭ pe dănţătórea, ci apucă mânerulŭ, ceea ce e şi mai decentŭ şi în unele împrejurărĭ şi plăcutŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Septemvre st. n 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.85
Rentă de hârtiă 5%	92.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.50
Renta de hărtiă austriacă	82.30
Renta de arg. austr.	83.70
Renta de aurŭ austr.	109 85
Losurile din 1860	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	868 —
Act. băncei de creditŭ ung.	289.—
Act. băncei de creditŭ austr.	289.10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 89
Napoleon-d'orĭ	9.90
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.35
Londra 10 Livres sterlinge	125.05

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Augustŭ st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	93½
» convert. (6%)	88	89
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100½	101½
» „ „ (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	98¼	99¼
» » » (6%)	91	92
» » » (5%)	82¾	83½
Banca naţională a Românieĭ		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10¾	11¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieţei Braşovu

din 17 Septemvre st. n. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.84	8[illegible]
Argint românesc	8.75	8[illegible]
Napoleon-d'orĭ	9.86	9.9[illegible]
Lire turcescĭ	11.12	11.[illegible]
Imperialĭ	10.10	10.[illegible]
Galbenĭ	5.84	5.[illegible]
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.[illegible]
Ruble Rusescĭ	123.—	124.[illegible]
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

☛ **Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.**

Nr. 979—1885. (1—3)

Publicaţiune.

Din partea primăriei comunale Voila se publică, cumcă dreptulŭ de vamă dela podulŭ de preste Oltŭ între comunile Voila şi Ciucuşorŭ pa anii 1886, 1887 şi 1888 se va esarenda în 6 Octomvre 1885 a. a. la 10 óre la cancelaria comunală din Ciucuşorŭ în licitaţiune publică.

Preţulŭ estimărei este 2000 fl. v. a. şi voitorii de a licita au sĕ depună unŭ vadium de 10%; celelalte condiţiunĭ de esarendare se potŭ vedea la cancelariile comunale din Voila şi Ciucuşorŭ.

Voila în 15 Septemvre 1885.

Primăria comunală.

Samoilŭ Soborŭ, *primarŭ.* Daniilŭ Şerbanŭ, *notarŭ cercualŭ.*

Anunţămŭ acelorŭ onoraţi cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecăreĭ lunĭ, mai uşor prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a [illegible] lei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.0[illegible]
Szolnok	10.37	3.4[illegible]	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.49	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.3[illegible]	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	[illegible]	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4[illegible]

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.0[illegible]
Szolnok (	11.02	3.44	11.4[illegible]
(	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3 37	7.53	5.5[illegible]
Glogovaţŭ	4.13	—	6.1[illegible]
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.2[illegible]
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.[illegible]4

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.2[illegible]
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.4[illegible]
Crivadia	9.33	2.57	5.[illegible]8
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.[illegible]9

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9 33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.0[illegible]
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 0[illegible]
Streiu	10.16	12.58	8.44